

Richard Sobotka

Rožnovský pivovar

Proměny rožnovského pivovaru
od roku 1923
ve vzpomínkách Vladimíra Fassmanna

2016

Rožnovský pivovar roku 1868.

Vyšlo v rámci projektu tvůrčí skupiny seniorů
„Město v mé paměti“
při Městské knihovně
v Rožnově pod Radhoštěm.

Vychází pod záštitou Obce spisovatelů Praha.

Pivovar jako dar z lásky

Můj děda Albert Málek, který v Želetavě působil jako sládek tamního pivovaru, a babička Anna Málková, původem Anna Kamel z Hardegu, ale nevzpomínám si, že by se v rodině na jejím šlechtickém titulu nějak bazírovalo, jezdili do Rožnova rádi. Líbilo se jim v malém a tehdy pořád ještě dřevěném městečku, usazeném v údolí mezi horami. Děda Albert jako sládek si cenil, že byl zdejší pivovar postavený velice prakticky. I když zepředu není nic vidět, ze zadní strany jsou sklepy zapuštěné do kopce Kozák. Díky tomu se tam i přes léto drží stabilní teplota, což je pro pivovarnictví velice příhodné. Pivovary se vůbec stavěly vždy pod kopcem, aby se využilo snížené zemní teploty.

Dědovi Albertovi se rožnovský pivovar zamlouval. Babička Anna to věděla. A když se roku 1912 naskytla příležitost rožnovský pivovar od Rothschildů a Gutmannů získat, neváhala obětovat ze svého věna sto tisíc korun a pivovar pro svého manžela koupila.

Byl to dar z lásky, oba se měli rádi.

Pamatuji si je jako malý chlapec.

Albert Málek

Anna Málková

Bylo mi sedm let, když zemřel děda Albert, a deset, když se s námi rozloučila babička Anna. Děda Albert Málek zemřel v roce 1930 a babička Anna v roce 1933. Pohřbeni jsou v Rožnově, který si zamilovali, hrob mají na zdejším, dnes starém hřbitově. Prostý pomník z černé žuly nese jen jména, data narození a úmrtí.

Pořád na ně rád vzpomínám.

V té době jsme jako rodina, rodiče i prarodiče bydleli na náměstí u Zrůnků. Tam jsem se narodil. Dnes je v tom domě Komerční banka.

V místě současného vchodu byl průjezd,

úřadoval tam poštovník Martin Bill a říkalo se tam Stará pošta. V rodině se oznamovalo, že na návštěvu přijdou mladí z pošty.

Dům s průjezdem patřil Zrůnkům. Byt v patře s okny na náměstí obývaly rodiny Málkova a Fassmannova.

Za průjezdem byl velký dvůr, stáje pro koně a ještě velká zahrada. Stával tam dřevěný domek, pamatuji si, muselo se k němu trochu do kopečka, byl v těch místech poslední.

V patře jsme zabydleli přední část, celkem pět pokojů v řadě s výhledem na náměstí. Vzadu byla kuchyň. Na protější straně měl čekárnu, ordinaci a laboratoř zubař doktor Třasoň a když jsme se po otcově smrti odstěhovali, převzal po nás celý byt.

Ještě když jsme tam bydleli, koupelna v domě nebyla. Záchody na konci chodby, jeden pro zubaře a jeden pro nás. Původní suché záchody byly dole na dvoře, tři kadibudky vedle sebe, každý byt měl svůj klíček. Vodovod neexistoval a když se pak zřídil, byl jen na dlouhé chodbě. Dnes už je tam všechno úplně jinak přestavěné, je tam obchod s textilem, všechno se změnilo.

My jsme v domě na náměstí bydleli až do roku 1938, takže starý Rožnov jsem znal dobře, kde byl jaký obchod, kdo tam bydlel. V podstatě až do roku 1945 se neudály žádné změny. Rožnov byl tehdy takové klidné město. Sice prašné cesty a všelijaké. Třeba do nynější městské knihovny se málem nedalo dojet, protože tam cesta končila.

Kolem roku 1950 už dřevěné domy z náměstí většinou zmizely, poslední byla Žingorova chalupa. Vedlejší dřevěný domek obývala Zetková. Následoval Paprskář. Pak dům se dvěma arkýři, tam bydleli Svačínovi.

Dřív stávalo na náměstí pět taxikářů. A doktor Rotter tam měl auto postavené. Kdežto dnes je těch aut spousta. Byl tehdy takový klid.

Až po roce 1945 se obchody a všecko přeměnilo.

Rád vzpomínám na dětství, žili jsme jako velká rodina. Vánoce jsme slavili s prarodiči Málkovými vždycky u nás v domě na náměstí. Po smrti prarodičů už jen s rodiči. Štědrovečerní večeře bývala. Stromek jsme měli, tehdy se svítilo voskovými svíčkami, elektrika v Rožnově začala až v roce 1922. I dárky byly pod stromečkem, vždycky nějaké hračky, to byla pro mne největší radost.

Po smrti prababičky Málkové byl pro nás tři byt s pěti pokoji zbytečně velký. Také i kvůli vzpomínkám tam nechtěla maminka zůstat. Přestěhovali jsme se na náměstí o kousek dál k panu Majerovi, kde jsme ve druhém patře bydleli ve třech pokojích, i tentokrát s okny na náměstí, zůstali jsme tam až do roku 1939.

Staré rožnovské náměstí

Znám někdejší rožnovské náměstí z časů mého dětství, mládí i z pozdějších let důvěrně.

Východní strana náměstí, když to vezmeme, tak první budova od jihu, byla dnešní budova Městského úřadu. V přízemí na pravé straně sídlila až dozadu pošta. Na rohu měl svou kancelář pan poštovní, následovala výdejna listovních zásilek a peněz, byl tam také prostor pro manipulaci s poštovními zásilkami. Po levé straně měl svou kancelář starosta pan Kramoliš, ve vedlejší místnosti seděl tajemník a vzadu byla zasedačka.

V budově městského úřadu měla sídlo celá tehdejší administrativa.

Po schodech se šlo nahoru do spořitelny, tam byl příjem a výdej, vedle byla kancelář zástupce ředitele a třetí místnost měl pro sebe ředitel spořitelny.

Naproti přes chodbu sídlila realitní kancelář,

smlouvy a podobné věci.

V patře na pravé straně byl soud. Soudce bydlel u Billů v budově s balkónkem. Na jeho jméno si už nevzpomenu, ale pamatuji si, že byl časem přeložený do Kojetína.

Vzadu za budovou Městského úřadu měla své místo městská šatlava. Také si pamatuji na vězně, nějaký Eliáš, takový superlump, nebyl místní, spíš celorepublikově.

V Horní, dnes Bayerově ulici, byly jatky. Tam byl Vašek, kousek dál Majer. Řezník Béna bydlel v Čechově ulici, ale do Horní ulice dojížděl do krámu a tam prodával. Byly to malinké a tmavé obchůdky.

Na východní straně náměstí měl vedle budovy městského úřadu obchod s prodejem plátna Camil Jurajda. Podnes ho mám před očima jako tehdy, vyfiknutý, viržínko v zubech. Obyčejně stál ve dveřích obchodu, protože těch kšeftů bylo nemnoho.

Vedle obchodu Camila Jurajdy měla svůj krám paní Klosová. Ta se provdala za úředníka Brillovy pletárny Klose. Tam byli ve vedení zaměstnaní většinou Němci a ten Klos se k nim přihlásil, takže jejich syn musel v devětatřicátém

roce narukovat do války. V místě u Zrůnků, kde jsme na náměstí bydleli, jsme měli Klosovy vlastně jen přes plot, takže jsme se kamarádili, syn Klosových chodil zadem k nám.

Další budova byli Zrůnkovi. V přízemí po levé straně byt pana Zrůnka, po pravé straně jeho obchod. Ten obchod podnes pamatuji, prodávala tam knoflíky a galanterii nějaká Židovka. Byla stará a když u Zrůnků skončila, bydlela pak u Nývtů nahoře v bytě s okny orientovanými směrem k Meziříčí. Prodejci se v tom obchodě střídali, jeden čas tam měla své místo také prodejna Budoucnost z Ostravy.

Mezi domem Zrůnkových, ve kterém jsme určitý čas po několik let v patře bydleli, byla ulička dozadu. Tam nabízel Vokáč kožené zboží, koňské postroje a takové věci.

Hned vedle měl oficínu pan Navrátil. Také bydlel v té budově také nějaký pan Fárek, vyráběl punčochy, nebo něco pleteného.

Poslední obchod bylo řeznictví, pan Béna ho založil a předal pak Vaškovi, také řezníkovi.

Následovala ulička, ta domy oddělovala kvůli případnému požáru, aby se k místu neštěstí dostali hasiči.

Za uličkou byl hotel Radhošť. To byla větší budova, vpředu hotel, nahoře pokoje. V zadní části na tu dobu poměrně velký sál, po levé straně lóže a balkon. Konaly se tam taneční zábavy a fungovalo kino.

A zase další ulička. Za ní měl svůj obchod nějaký Hanák, takový podivín, prodával gramofonové desky a různé živé ptáky. Dál tou uličkou, ale víc dozadu bylo stolařství Oldřicha Kramoliše, který byl předsedou Národopisného muzejního spolku.

Když se šlo po severní straně náměstí, patřil přízemní dům Vítkovickým železárnám. První dům byl špičatý, obyčejný, bydlel tam pan Benhauser, pracoval jako údržbář na velkostatku, byl také precizní stolař.

Hned vedle další nízký přízemní dům, tam byla původní oficína pana Navrátila.

Zase byla ulička dovnitř, vedla k Lesnímu úřadu. V předním traktu bydlel pan Románek, poštovní roznašeč novin, později si postavil domek za Zemědělskou školou. Tou úzkou uličkou k Lesnímu úřadu se v té době dokonce projíždělo. Pan Umlauf, správce statku

Hradisko, tam jezdil buď kočárem nebo autem, záleželo na tom, co právě bylo k dispozici.

Následovala krejčovna pana Paprskáře, zakázky měl, tehdy se obleky šily, konfekce Rolný přišla až později.

Vedle Paprskářů byl arkýřový dům, tam bydlel v prvním poschodí zvěrolékař Svačina. Vzal si za manželku dceru od Květa Majerového, to byla zámožná rodina, postavili si dům na náměstí. Dál následovala cukrárna pana Kulhánka. Hned vedle pan Lipový prodával kola.

Šilarova cukrárna na rohu náměstí měla dlouhou historii.

Šilarova cukrárna na rohu náměstí má svou historii. Cukrář Šilar měl původně domek napro-

ti lékárny U Matky Boží (dnes prodejna módního zboží), cesta se tam stáčela obloukem. Za Šilarovým domkem už tekla struha od Paláčkova mlýna dolů a pod úzkým mostem, tehdy tam moc povozů nejezdilo, pak protékala před zmíněnou lékárnou a ulicí Na zahradách. Když bylo rozhodnuto, že se zmíněná cesta původně Frenštátskou, nověji pak Palackého ulicí, bude napřimovat, koupil Šilar dům na rohu náměstí. Původně to byl obytný dům, patřil Wachtlům. Měl tam své místo také obchod, jenže moc nevynášel, tak dům prodali Šilarovi. Ten na tak příhodném místě zřídil v přízemí tehdy docela oblíbenou cukrárnu a kavárnu.

Na západní straně náměstí bydlel v první budově pan Hanák, dodnes je tam trafika.

Vedle měli dřevěnou hospodu s podloubím Vaškovi, ta byla časem přestěhovaná jako exponát do vznikajícího Valašského muzea. Brzy na tom samém místě pak postavili vyšší dům, dole jsou dva obchody. Jeden čas bylo na levé straně kadeřnictví. Nahoře bydlel doktor Rotter, měl tam ordinaci a byt, a když ho odstěhovali, tak tam bydlel doktor Kamenář.

Budova vedle byli Kašlíkovi. V přízemí měl drogerii Novotný. Před obchodem byla u chodníku benzínová pumpa, benzín se pumpoval ručně.

Před Drogerií Novotný byla na chodníku benzínová pumpa.

Potom byl Hanák. To se šlo přímo z chodníku po několika schodech nízkými dveřmi do obchodu, takové loubí to bylo, málem jediný prodej látek v tehdejším Rožnově.

Mezi oběma předchozími domy byl průchod do soukromého bytu.

Hned vedle měla místo restaurace Bažant. Vpředu vinárna pro lepší zákazníky, dál hospoda „šestka“, jak by se dnes řeklo. Tehdy byla Bažantova hospoda v Rožnově věhlasná.

Bažant měl tři dcery. Po levé straně vinárny zřídil prodejnu s lepším zbožím, takový Delikates, tam ty jeho dcery prodávaly. Tenkrát pomeranče byla vzácnost, nikde jinde nebyly k mání. Zelinářství v Rožnově sice bylo, měla je Klimková, ale to byly brambory, mrkev a takové běžné věci.

Následoval průchod, šlo se tudy do patra a také do nálevny vzadu, kde řemeslníci propíjeli část nebo celou výplatu - no, bylo to tak.

Hned vedle byl zpočátku byt. Vzadu měl svou ordinaci zubní dentista Horák. Po přestavbě drogerie Novotného je v těch místech dodnes velkdrogerie.

A už začíná Bill. Šlo se tam po pěti šesti schůdcích do zvýšeného přízemí, tam byl Billův obchod. Původně to byly podsklepené domy se zvýšeným přízemím. Billův obchod byl takový větší, prodávala se tam mouka a všechno možné.

Po levé straně si zřídil cukrárnu Ševčík. Dnes už je budova přestavěná, dřív tam dlouhý čas prodávala Mandáková.

Malinký obchůdek hned vedle, co je dnes

cukrárna, měl obchod řezník Molitor. Venku na chodníku postavil malý kotlíček, nabízel horké pářečky. I když byl obchůdek velice malý, bylo to tenkrát největší řeznictví v Rožnově.

Těsně vedle tohoto obchodu šla chodba dozadu, tam měla svůj byt pradelna, chodívala nám prát, ale to její jméno už mi uteklo.

Hned vedle si pořídil a zmodernizoval obchod s látkami a textilem Květ Majerů.

Tady končila západní strana náměstí. Tam dál, už v Nádražní ulici, byl Žingor, měl obchod s keramikou. Dřevěná budova s podloubím přetrvala na tom místě až do 60. let 20. století, ale do Valašského muzea ji nepřestěhovali, dřevo už bylo ve velmi špatném stavu.

Žingorův dům, Kramolišovo pekařství a kostel už v Nádražní ulici.

Naproti, také už v Nádražní ulici, je dnes budova Chráněné krajinné oblasti Beskydy. Původně to byla Kramolišova pekárna. Za mne se tam ještě chleba pekl, také jsme ke Kramolišovi pro chleba chodili. Tehdy pekař Santovják ještě péct chleba ani nezačínal.

V Rožnově bylo víc pekařů. Dům Kramolišovy pekárny zůstal podnes zhruba jak byl, akorát vjezd do dvora měl zaplacený. A také pamatuji, že mouka se tam vozila nákladním autem od Roháčka z Kojetína. Kramolišova pekárna byla zastrčená a už trochu ven z náměstí.

Jižní stranu náměstí začínal Doležalův Koloniál, dnes je tam květinářství a zahradnické potřeby. Po zřízení samoobsluhy vedl obchod Seget.

Hned vedle byl Kristek. Budova původně patřila Kramolišovi, šlo o zavedený obchod, všechno bylo klenuté, jak se tehdy stavělo. Starší Kramoliš ho předal Kristkovi, ten z něho udělal za války lepší obchod.

Vedle byl řezník Malík, jenže zkrachoval, ale těch co za krize zkrachovali bylo víc.

Následovala Rolnická záložna, to je ten

rohový dům. Vpředu byl obchod. Za ním byla dozadu ulička a tam byla hospoda U Korbelů. Naproti hospody byl parčík a altánek, i tam se prodávalo. Všechno původně patřilo Holubům, vzadu měli hospodářství, ale Holubova dcera si vzala Korbela, který byl u nás sládkem, a staří jim to přepsali. V tom parčíku měl prodejnu piva Bittner, jeho číšníka Františka podnes dobře pamatují.

A další ulička. Tam byla hospoda u Majerů. Vpředu měla obchod Koloniál paní Vašková, který na stáří předala panu Billovi, otci mladého Rudy. A za tím obchodem byla hospoda, říkalo se tam U Majerů. Dál za tou hospodou se pokračovalo až k Házovce. Říkalo se tam V Okružku. Pod vzrostlými lipami se pořádaly různé párty, hasiči tam mívali guláš partiu, byly tam stoly a lavice natlučené. Prostě se tam odbývalo takové přátelské posezení.

Budova vedle Majerů byl pan Osvald Kotouček. To byl velký zděný dům, poschodový, do obchodu se šlo po hodně schodech. Osvalda Kotoučka jsem osobně neznal, jenom co jsem četl, že byl podnikavý člověk, turista, sportovec, zakládal spolky, staral se o Rožnov.

Zděnou budovu vpravo vlastnil Osvald Kotouček.

Budovou Osvalda Kotoučka naše obchůzka po rožnovském náměstí skončila.

Osobnosti Rožnova pod Radhoštěm

Když jsme v Rožnově žili, tak jsme spoustu lidí znali, možná většinu. Vždyť Rožnov měl v té době jen kolem tří tisíc obyvatel.

V těsném sousedství pivovaru, vlastně jen po mostě přes Hážovku, byl Jan Fassmann, v letech 1856-1935 majitel rožnovské papírny.

Když zemřel, vedl papírnu do roku 1947 jeho syn Jan Fassmann junior. Po smrti Jana Fassmanna jr. byla rožnovská papírna určena jako dědictví jeho tří synů Ervína, Oskara a Oto Fassmannových. Ti o papírnu přišli v roce 1948 v důsledku znárodnění. S těmi všemi jsme se znali, vždyť byli součástí naší rodiny.

Z rožnovských osobností nemohu vynechat Josefínu - Jožku Fassmannovou. Třebaže se provdala do Brna, dlouhá léta tam žila a nakonec v Brně i zemřela, ráda do Rožnova jezdila. V Rožnově se narodila. Byla vnučkou Josefíny Fassmannové, dívčím jménem Nejedlé, která po smrti manžela Eduarda vedla jako vdova rožnovskou papírnu od roku 1859 až do své smrti v roce 1890.

Jožka, její vnučka Josefína Fassmannová, narodila se 22. listopadu 1881, provdala se do Brna za právníka Střechu a v Brně pak žila. Jako spisovatelka přijala z úcty ke své babičce Josefíně Fassmannové (rozené Nejedlé) pseudonym Jožka Nejedlá. Takže rozená Fassmannová, provdaná Střechová, umělecký pseudonym Jožka Nejedlá.

Jožka Nejedlá je autorkou půvabných povídek

ze života Valachů na Rožnovsku, které uspořádala do dvou knih *Humor z Valašska* a *Na valašských kotárech*. Psala a přispívala také do novin. Odloučenost od rodného kraje ji v městském prostředí motivovala k literární tvorbě. Snažila se zachytit běžné lidské starosti a všímala si událostí, vše vypráví s humornou nadsázkou. Její texty našly mezi čtenáři oblibu i pro nenásilné používání valašského nářečí.

Na sklonku života toužila najít poslední odpočinek v rodné valašské půdě. Zemřela 12. dubna 1943 v Brně. Její přání bylo splněno. Třiašedesát let od smrti byly v neděli 10. září 2006 její ostatky pietně uloženy za účasti krojovaných Valachů na Valašský Slavín v Dřevěném městečku Valašského muzea v přírodě.

Spisovatelka Jožka Nejedlá.

Do stylizovaného náhrobku z bloku pískovce od akademického sochaře M. Brücknera z Olomouce je vytesáno jméno spisovatelky, její životopisná data a text: Spisovatelka Valašska.

Čas od času zavítal do pivovaru po roce 1928 akademický malíř Vitovský, jezdil na motocyklu Harley Davidson. Znamé jsou jeho obrazy *Zátiší s kyticí*, *Ležící dívčí akt zezadu*, nebo třeba *Portrét (autoportrét) malíře*. Chodíval s námi na procházky a výlety, pořád něco kreslil a maloval. Při svých návštěvách také třeba namaloval dědu mého otce Vladimíra Fassmanna, nebo někoho dalšího z rodiny. Jeho obrazy podnes uchováváme jako vzácnou památku.

Znali jsme se s rodinou Solaříků, malířů porcelánu. Akademický malíř Karel Solařík se po druhé světové válce usadil v Praze, ale na Rožnov nikdy nezapomněl a později při vzpomínce na starý a už zaniklý Rožnov málem i plakal.

Ve třicátých letech pobýval v Rožnově bezruký Frantík, jak se říkalo Františku Filipovi, který se v Jamném nad Orlicí narodil roku 1904 bez rukou. Nohama dokázal kousky nad kterými zůstával rozum stát. Psal knížky, řídil auto, podnikal. V Rožnově si pořídil u horního splavu úspěšnou „*Kavárnu u Frantíka*“. Jezdívá jsem na kole chodníčkem kolem struhy, Čechovou

ulicí a kolem Sušáku až k hornímu splavu podívat se, jak se tam lidé koupou. Tam jsem bezrukého Frantíka viděl, třeba jak u pumpy čerpá nohou vodu a jak si tam kartáčkem čistí zuby. Nemluvil jsem s ním, byl skoro o dvacet let starší, jenom ho viděl přes řeku.

Znali jsme se také se sourozenci Jaroňkovými, zakladateli Valašského muzea v přírodě. Nejstarší Bohumír zemřel v roce 1933, jeho pohřbu jsem se zúčastnil s rodiči. Aloise Jaroňka pamatuji, nosil jako umělec rozčepýřené vlasy, byl v tehdy konzervativním Rožnově neobvyklý zjev. Paní Julii jsem znal jen od vidění, byla to dáma, která si až do své smrti udržovala jistou noblesu.

Právě v té době vzniklo za dědy Jana Fassmanna, který zemřel v roce 1935, zvláštní uskupení. Místní starší úctyhodní pánové založili tak zvaný „*Stůl upřímnosti*“. Byli to Bohumír Jaroněk, myslivec z Horních Pasek, drogistka Adolf Novotný a další. Nejmladším účastníkem byl doktor Rotter. Pravidelně se každý týden scházeli u Mandáků. Dali si tam víno, poseděli, povykládali, hlavně zašprýmovali. Takže to vím, že se tam s Bohumírem Jaroňkem náš děda

Jan Fassmann často potkával.

Na první Valašský rok, uspořádaný v nově založeném Valašském muzeu roku 1925, si nepamatuji, to mi byly teprve dva roky. Ale mám z té doby nějaké obrázky. Založení Valašského muzea byla pokroková myšlenka. Sourozenci Jaroňkovi vlastně zachránili dřevěné stavby z rožnovského náměstí. Pamatuji Vaškovu hospodu, která stála na rohu náměstí, když ji přestěhovali. Za první republiky v ní pak během letní sezóny od května do srpna prodávala malé ale chutné koláčky paní Facová, matka učitele Face. Všichni tam na její koláčky rádi chodili.

Když se o třicet let později poměry radikálně změnily a došlo po roce 1948 ke znárodnění, přestěhoval se do Rožnova také František Frištenský, to když mu sebrali majetek. Ten Frištenský měl syna a ten syn se dostal tady do Rožnova a dělal skladníka v zelenině, která byla umístěna v prostorách někdejšího pivovaru. Tam topení žádné nebylo. A když měl Frištenský svou práci hotovou, tak si přišel sednout do vyhřáté vrátnice a vykládal s vrátnými. A já, když jsem měl chvíli volna, byl jsem tehdy zaměstnaný v Hospodářském družstvu,

které mělo místo v bývalém pivovaru, také jsem si tam s nimi někdy sednul a povykládal. Tak jsme se seznámili.

V té době jsme pod hlavičkou Svazarmu (Svaz pro spolupráci s armádou) pořádali jako Rožnovský auto-motoklub na Bučiskách terénní motocyklový závod Rožnovské kotáry. A ten Frištenský byl tehdy také členem tohoto uskupení. Já jsem tam dělal pokladníka, měl jsem na starosti hlavně všechno zinkasovat, peníze a účty odevzdat.

Těch rožnovských osobností byla celá řada a rád na ně vzpomínám.

Rožnovská struha

Lidé v Rožnově, zejména pamětníci, kteří struhu ještě zažili, stále na ni vzpomínají v dobrém. Mají pocit, že vytvářela jakési rožnovské Benátky. Ale je pravda, že struha ve druhé polovině 20. století přinášela už jen víc potěšení, než užitku. V té době se už technické provozy, jejichž stroje voda ze struhu uváděla

do pohybu, modernizovaly, vodní energii nahradila pára a pak elektřina. Průmyslové provozy, které struhu využívaly, Sušák, Paláčkův mlýn, Fassmannova papírna, také Rožnovský pivovar, těm pak byla struha pro nákladnou údržbu spíš na obtíž.

Rožnovská struha, úvodní část. Kolem roku 1920.

Zejména v zimě byla velkou starostí technologická voda, která se čerpala u horního jezu z řeky Bečvy vodním náhonem - struhou. Během zimy docházelo k zamrzání. Tehdy museli zaměstnanci, třeba na noční směně, nastoupit na ledování struhy.

Při velké vodě začátkem 50. let 20. století došlo ke stržení horního splavu a závod zůstal bez vody.

Majitelem vodního práva na Bečvě bylo Hutní těžírstvo, to jest Vítkovické železářny. Jejich právní zástupce prohlásil: „My vodu nepotřebujeme a nový splav nebudeme budovat. Vodní právo vám přenecháme.“

Po dohodě s vedením Moravskoslezských papíren v Opavě byl vybudován prozatímní dřevěný splav soukromým rožnovským podnikatelem panem Fabiánem. Nikdo jiný se do té náročné stavby neodvážil pustit, pak také investice na stavbu nového splavu byla příliš nákladná.

Když byla stavba prozatímního splavu hotova z poloviny, přišla další velká voda a odnesla veškerý materiál. Navíc prohloubila koryto řeky Bečvy tak, že při následné stavbě provizorního splavu se muselo postoupit o 100 m výše, aby bylo dosaženo spádu vody u nově vybudovaného koryta, na které navazoval původní vodní náhon. Po jednání s KNV Gottwaldov (dnes Zlín) byl horní splav vybudován a napájení struhy technologickou vodou pokračovalo.

Další nepříjemná událost nastala kterémsi mrazivé zimy, kdy došlo k zamrznutí soutoku řeky Bečvy, potoka Hážovky i vodního náhonu.

Tím nastalo vzdutí ledů tak vysoko, že odpadní voda ze závodu neměla spád a docházelo k namrzání přetékaající vody. Nastalo akutní nebezpečí, že v náhonu naroste velký masiv ledu a znemožní průtok vody, což by znamenalo zastavit výrobu až do jarních měsíců. Povolali jsme vojsko z Valašského Meziříčí. Po telefonickém povolení Ministerstva národní obrany v Praze mohli vojáci použít k rozbití ledu třaskavin, při tom ovšem část okolních oken a střech byla poškozená.

Voda do struhy byla vpouštěna stavidlem nad horním splavem a při zachování vhodného spádu byla vedena v délce necelých dvou kilometrů středem města až do jeho jižní části, kde byl někdejší vrchnostenský mlýn přebudovaný na papírnu. Tady byla struha zaústěna do říčky Hážovky, která se přibližně po dalších sto metrech vlévala jako levobřežní přítok do řeky Bečvy.

Struha byla zdrojem častých záplav přilehlých zahrad, okolních domů i pozemků.

Roku 1890 vinou zaneseného vodního náhonu byly zaplaveny městské lázně v Karlově ulici (dnes Palackého), a také bělidlo plátna Karla

Herliczky (dnes Sušák). Po prudkých deštích 6. července toho roku se voda v mlýnské struze zvedla o 1,5 m nad normální hladinu.

V letních měsících byla příčinou přelévání vody ze struhy a jejího zněčištění zase močůvka z mnoha okolních hospodářství v její blízkosti, a také povrchová voda z okolních močálů.

Každoročně se struha čistila. To bylo velmi nákladné a docházelo při tom k přerušení práce v sušárně, papírně a pivovaru.

Dne 1. 10. 1856 požádali Eduard Fassmann a Ignác Ferles, vrchní polesný rožnovského velkostatku, okresní úřad ve Valašském Meziříčí o povolení stavby vodovodního potrubí pro papírnu a pivovar, položeného na dně mlýnského náhonu. Po vyčištění struhy mělo být dřevěné potrubí položeno na její dno a voda jím vedena přes farskou zahradu do pivovaru.

Dřevěný vodovod se skutečně vybudoval.

V prostoru budovy někdejších lázní (dnes budova Orthesu), existoval malý bazén, takové koupaliště, napájené bylo ze struhy.

Před bazénem byla vybudována vpust'. Šachtice velká asi metr na metr byla vyplněná

aktivním uhlím, které vodu dokonale filtrovalo.

V létě roku 2015 bylo během rekonstrukce křižovatky u sochy Františka Palackého objeveno na dně zaniklé struhy dřevěné potrubí někdejšího vodovodu pro pivovar z roku 1856.

Odtud se voda vedla dřevěným potrubím, uloženým na dně struhy do papírny a pivovaru.

V létě roku 2015 při rekonstrukci křižovatky před sochou Palackého dělníci na toto dřevěné potrubí narazili a žasli, co to je a k čemu to je, a v jak dobrém stavu dřevěné potrubí i po 159 letech pořád je.

Po zrušení struhy bylo dřevo tohoto unikátního vododvodu už poněkud narušené, ale pokud struha a vodovod fungovaly, voda

dřevěné potrubí dokonale konzervovala. Takže u dřevěného potrubí poruchy nebyly. Teprve v novější době vyměnili v závěrečném úseku dřevěné potrubí za litinové.

V pivovaru na varně sice existoval na tomto potrubí uzavírací kohout, ale voda se nezas-
tavovala, tekla pořád.

Jednou do roka se náplň aktivního uhlí v jímce vyměnila. Takže voda z dřevěného potrubí byla pořád čistá. Pokud nebyl vybudován ve městě vodovod, používala se tato voda v pivovaru na vaření.

Struha protékala městem a sloužila k praní prádla i k hygienické očištění. Do struhy se háze-
lo kdecy, nebyla kanalizace, husy tam byly, kačeny, dobytek se napájel. Proto městský úřad lidem doporučoval, ať vodu na vaření berou
časně ráno, dokud je čistá.

I my jsme struhu využívali ke koupání, zvláště v letních měsících. Papírenský Jan Fassmann byl můj strýc a měl syny, nejmladší byl o šest sedm roků starší ode mne, takže jsme kamarádili. Tehdy bývala léta teplá. A strýc Fassmann rád jezdil na koni. Jen co v pět hodin odpoledne zatroubilo na konec šichty, šel domů

a převlékl se. Pan Skalík mu zatím nachystal koně. Strýc nasednul a do tři čtvrtě na sedm jezdil. Vracel se úplně propocený. A protože struha tekla přes papírnu, zřídil na zahradě za vilou v průtoku struhy malé koupaliště. Prostor byl obehnan dřevěným plotem, aby se tam dalo převléknout. Do struhy byly vybudovány schody.

Strýc Jan Fassman se koupal v sedm hodin večer. My kluci o prázdninách zase přes den.

V letních měsících sloužila struha také jako koupaliště.

Rád na ty časy vzpomínám, ale co všechno tenkrát struhou teklo raději ani nebudu připomínat.

Lidé sice litují, že struha zanikla, ale udržo-

vat struhu v provozu bylo velice náročné. V létě celkem bez problému, zato v zimě to bylo horší. Je pravda, každý uživatel struhy měl vyhrazený úsek pro údržbu: Herliczka od horního splavu až po Sušák, odtamtud Paláček až po svůj mlýn, dál až do Hážovky zase papírny. Když nastala mrazivá zima, tak šest, sedm i osm mužských si omotalo boty hadry, tenkrát gumáky nebyvaly, kdežto hader bylo v papírnách dost, vyráběla se z nich lepenka. Měli palice dlouhé čtyři až pět metrů, na konci nasazený provrtaný dubový špalek, tím ten led mlátili a rozbíjeli.

Pokud se v mrazivé zimě rozbíjel led na struze každý den, pak voda ve struze nezamrzla do velké tloušťky, takže stačilo led jen omlátit.

Jenže papírna v čase plného provozu neměla dost lidí na zimní údržbu struhy. A když struha zamrzla až na dno, voda se rozlila.

Nejvíce škody napáchala v horní části, kde v Čechově ulici bydlela Cibulcová. Voda tehdy zaplavila také hospodu Koruna. Papírny byly z obliga, ten úsek struhy patřil Paláčkovi, tam my nemůžeme zasahovat. Ovšem Paláček byl

na všechno sám, takže mlet se nemlelo.

To byl vlastně důvod zrušení struhy.

Po zavedení parního a posléze elektrického pohonu strojů struha město pak už jen krásnila.

Pro náročnost a vysoké náklady s údržbou byla struha kolem roku 1970 z větší části zasypána.

Podnes se ze struhy zachovala jen úvodní část, ta zásobuje vodou Mlýnskou dolinu Valašského muzea v přírodě, kde pohání mechanická zařízení, mlýn, valchu a hamr.

Vzpomínka na rodiče

Otce mám podnes před očima jako živého. Byl to vysoký a silný muž, mírnější povahy. Narodil se 13. června 1888 v rodině Fassmannových v rožnovské papírně a oženil se s Hedvikou, která pocházela z rodiny pivovarníka Alberta Málka. Takže po smrti Alberta Málka převzal můj otec vedení rožnovského pivovaru.

Moc vzpomínek na otce není, protože on byl většinou v zaměstnání. Kvůli pivovaru neměl na

mne čas. Přes týden bylo zaměstnání, akorát neděle byly volnější.

Rodinné foto. Horní řada zleva manželé Mila a Jan Fassmann "papírník", Hedvika a Vladimír Fassmann "pivovarník". Uprostřed Anna a Albert Málkovi.

Tenkrát se na pracovní dobu tak nehledělo.

Před kanceláří měla své místo pec pro kotel, tam se vařilo pivo. Na protější straně byl zase kotel na páru, aby mohl parní stroj běžet.

V tom místě se před kanceláří uskladňovaly prázdné pytle od dodaného materiálu, než se vrátily firmě. Na nich jsme si spolu s kamarády hráli a vyváděli.

Otec musel také zajišťovat rozvoz objed-

naného piva po hospodách v okolních vesnicích, někdy se přijelo dřív, jindy později. Před pátou odpoledne se domů nikdy nešlo.

Vzpomínám, že jako malý chlapec jsem někdy přišel za otcem do kanceláře.

Ale nedá se říct, že by si táta rodiny nehleděl. Chodilo se na procházky do parku a okolí města. Také jsme jezdili na výlety na hrady, nebo třeba ke známým do Bratislavy. Koupali jsme se v řece a plavili na člunech. V zimě to zase byla legrace se sáňkováním a bruslením.

Nemohu povědět na otce nic špatného. Chodil pravidelně do práce. O víkendu, tenkrát byly jen neděle, protože v sobotu se také pracovalo, jsme jeli na výlet někam do okolí, někdy třeba na hrad Helfštýn u Lipníka nad Bečvou, jindy zase na Hukvaldy.

Rodiče nikdy na dovolené nebyli, tenkrát se na dovolenou nejezdilo. Ale v roce 1936 si maminka Hedvika a její sestra Míla, provdaná v papírnách, koupily zájezd do Jugoslávie u jedné ostravské cestovní kanceláře. To byla jejich vůbec první dovolená.

A právě v té době se stalo, že byl otec postižený mrtvičkou. Já jsem toho dne zrovna

přišel domů. Obědvali jsme a bylo mi divné, že má otec tvář pokrivenou na jednu stranu a netrefil se lžičkou do pusy. Běžel jsem do papíren za strýcem Janem Fassmannem, řekl mu co je s otcem. Hned jsme volali doktora Letochu, ordinoval tenkrát v budově u Společenského domu, kde je Štefanium.

Doktor Letocha přišel, otce prohlédl a řekl, že s tím on nic nenadělá. Hned však telefonoval do Ostravy pro doktora Váňu a doktora Šrámka. Pan Pokorný, šofér, pro ně jel. Přivezl oba lékaře k nám domů. Půl litru krve otci vzali. Otec sice žil ještě dál, ale zůstal ochrnutý na půl těla. Léčil se v Darkově, ale už se to nespravilo.

Hedvika Fassmannová, syn Vladimír a otec Vladimír Fassmann během jeho léčebného pobytu v Darkově.

Otec zemřel v lednu 1937, bylo mu devětačtyřicet let, já měl v té době čtrnáct roků. Pohřbený byl na dnešním starém hřbitově.

V měsíci květnu roku 1945 při přechodu fronty byl Rožnov ostřelovaný, jeden dělostřelecký granát dopadl i poblíž hřbitova. Když se pak těžkými zemními stroji opravovala přilehlá cesta, kříž na náhrobku se nahnul a hrobka byla narušena. Proto jsme ostatky rodiny Fassmannovy přestěhovali na nový hřbitov na Láni. Je tam prostý žulový náhrobek s nápisem Rodina Fassmannova. Nic víc.

Hrob rodiny Fassmannovu na novém hřbitově na Láni.

Maminka Hedvika, říkalo se jí Heda, se narodila 15. října 1897 a provdala se do papír-

nické rodiny Fassmannových za Vladimíra. Po otcově smrti vedla po jedenáct let pivovar sama. Tenkrát nebylo příliš obvyklé, aby žena stála na čele výrobního podniku. Ale už v minulosti v sousední papírně vedla papírnice Josefína Fassmannová po smrti manžela Eduarda Fassmanna papírnu v letech 1859–1890 sama. Jedna ani druhá se nebály, jedna z nich papírnu a druhá pivovar nejen udržely v chodu, ale výrobu zlepšovaly.

S provozem pivovaru se maminka Hedvika seznámila už za svobodna, kdy vypomáhala dědovi Málkovi v kanceláři. Takže byla do určitých věcí při řízení pivovaru zapracovaná už před svatbou.

Po otcově smrti jsme pořád bydleli na náměstí. Odtamtud maminka Hedvika denně docházela do pivovaru na osmou hodinu ráno. Sice nemusela, protože v kanceláři byla mladá administrativní pracovnice, která vedla výstav, to jest množství vyrobeného a prodaného piva, ale tehdy bylo zvykem, že vedoucí musí být v podniku vždycky první. I když byl v pivovaru sládek, docházet do podniku na osmou byla pro maminku Hedviku samozřejmá věc.

Tenkrát byla pracovní doba od osmi hodin do dvanácti, po zatroubení se všecko položilo a šlo se na oběd, pokračovalo se od jedné do pěti odpoledne. No a na ten oběd musela maminka jít domů na náměstí, kde služebná jídlo uvařila a připravila. Po obědě se šlo zase zpátky do podniku a pracovalo se až do pěti hodin odpoledne.

Po otcově smrti řekla maminka Hedvika, že bydlet ve městě a docházet každý den do pivovaru není vhodné, že je lepší vidět z okna co se v podniku děje.

V té době strýc papírník Jan Fassmann, bratr mého tatínka Vladimíra Fassmanna, prakticky rozhodoval za celou papírnickou i pivovarnickou rodinu. Tehdy prohlásil, že by bylo nejrozumnější přestavět jeden domek přímo v pivovaru a přestěhovat se tam. Domek měl tři pokoje, bydlel v nich sládek s rodinou. Sociálky byly tenkrát venku. Umístit tam dvě rodiny nepřipadalo v úvahu.

Dopadlo to tak, že se v roce 1938 postavila současná žlutá vila. Do ní jsme se nastěhovali a od roku 1939 v ní bydlíme.

Došlo i na výměnu sládků. Původní sládek

měl nějaké nesrovnalosti a maminka ho propustila.

Poštětilo se, že vzdálený příbuzný sládek ze zrušeného pivovaru v zámku Žďár se nastěhoval sem k nám do Rožnova a po celou dobu vedl pivovar po stránce technické. Maminka zase vedla pivovar po stránce administrativní.

Takže maminka Heda byla v té době poslední rožnovská pivovarnice.

Vladimír a matkou Hedvikou na vycházce ve stráni nad pivovarem.

V roce 1948 přišlo znárodnění. To rozhodně nebylo pro maminku jednoduché. Když má někdo třeba jenom dům a přijde o něj, tak je to bolestivé, natož když přijde o podnik. To je pak

život těch lidí, jejich práce, všechno je najednou pryč.

Matka Hedvika to nesla velice těžce, ale musela se s tím nakonec smířit. Po zrušení a uzavření pivovaru dělala úřednici ve skladu piva. Po jeho zrušení byla zaměstnána ve Vratislavských papírnách jako mzdová účetní, později telefonistka.

Při znárodnění šlo formálně o smlouvu s přerovským pivovarem. Tehdy byl přidělový systém také na pivovarnické suroviny a i když rožnovský pivovar nebyl velký, určitý příděl surovin pro výrobu měl. To Přerovu vadilo. Zdejší pivovar prostě zrušili, přeměnili ho na sklad přerovského piva. Zanedlouho i tento sklad skončil a prostory rožnovského pivovaru byly předány Hospodářskému družstvu. V objektu byla zřízena také sodovkárna. A existoval tam i velkosklad potravin.

Formální smlouvu o převedení už znárodněného rožnovského pivovaru přišli z přerovského pivovaru za maminkou Hedvikou Fassmannovou podepsat v prosinci roku 1949, přesně k tomu došlo 23. prosince. Prý že oni podnik převezmou, jinak že mají v Praze

možnosti omezit dodávky surovin a že jim je to v podstatě jedno, ať si to maminka Hedvika rozmyslí, že je to celkem jednoduché...

Potřebovali znárodnění pivovaru formálně uzavřít, aby se neřeklo, že byl ukradený.

Co mamince Hedvice zbývalo? A právě o Vánocích. To nebylo nic příjemného.

Tak se z poslední rožnovské pivovarnice Hedviky Fassmannové stala Heda, telefonistka na vrátnici.

Maminka Hedvika zemřela 7. března 1984 ve věku šestaosmdesáti let. Až do posledních dnů si uchovala optimismus a noblesu. Její ostatky jsou uloženy v rodinném hrobě rodiny Fassmannovy na Láni.

O tom jak Vladimír Fassmann studoval na pivovarníka

Od samého začátku bylo jasné, že jednou ze mne bude rožnovský pivovarník. Tomu se přizpůsobilo i vzdělávání.

Do školy jsem začal chodit v Rožnově. Tady

mne až do páté třídy učil pan učitel Kydal. Odtud jsem přešel do gymnázia ve Valašském Meziříčí a navštěvoval ho až do roku 1939. Potom jsem jako praktikant a učeň, jak to tenkrát bylo, nastoupil do sousedního pivovaru ve Vsetíně. To byla Thonetova akciová společnost Pivovarská. Tamní sládek pan Štajner řekl, že mne vezme jen na půl roku. Však prý praxe ukáže co ve mně je.

*Vpředu papírna, na pozadí rožnovský pivovar.
Počátek 20. století.*

Za tu dobu jsem získal skutečně velké zkušenosti. Začali jsme ve varně. Hned první den bylo potřeba vymýt kotel a protože jsem byl nejmladší, tak připadla ta ne příliš příjemná práce na mne.

Shodou okolností pocházel z Rožnova, nějaký Holub, druhým jménem už nevím. Byl tehdy generálním ředitelem arcibiskupského velkostatku v Kroměříži, oni vlastnili Vyškov, Hukvaldy a ještě další statky. Seznámili jsme se s ním v roce 1939 při svatbě bratrance. Tehdy nám řekl, že pokud budeme něco potřebovat, ať se obrátíme na něho. Takže, když jsem po půl roce skončil ve Vsetíně v pivovaru, obrátila se maminka na generálního ředitele arcibiskupského velkostatku v Kroměříži Holuba jestli by mne bylo možné do některého pivovaru vzít na zaučení.

Tak jsem se dostal do Vyškova. Byl to nájemní pivovar v majetku kroměřížského arcibiskupství. Nájemcem tam byli panové Arnold Janda a Dvorský. Pan generální ředitel nás tam ohlásil. Takže když jsme s maminkou přijeli, tak nás nájemci velice pěkně přijali. Hned však řekli, že nemají žádné ubytovací zařízení, ale pomohli mi ubytování obstarat. Na stravu jsem docházel do vedlejší restaurace. Tam jsem byl na praxi asi rok a čtvrt. Zase jsem poznal jiný způsob výroby piva.

Potom jsem pokračoval v praxi v pivovaru

v Jehnicích u Brna.

Po otcově smrti přišla maminka v našem pivovaru na nějaké nesrovnalosti a vyměnila sládka. Shodou okolností se nám v té době ohlásil vzdálený příbuzný, nějaký Dvořák z Německého Brodu – Žďár. V zámku Žďár byl u hraběte Kinského také pivovar, ale byl zavřený a zůstal tam jenom sklad. Ten Dvořák byl vyučený sládkem, ale tehdy tam dělal skladníka. Ohlásil se, že by se do Rožnova třeba i přestěhoval. Takže ho maminka po otcově smrti zaměstnala. Sládek Dvořák se do půl roku přestěhoval do Rožnova, vedl pivovar po technické stránce, maminka po stránce administrativní.

Náš sládek Dvořák se znal se sládkem z Brna, nějaký pan Štaler to byl. Právě za ním jsme se sládkem panem Dvořákem zajeli kvůli mé praxi. Pan Štaler nám řekl, že brněnský pivovar je moc velký a nemá smysl abych tam z poměrně malého pivovaru praktikoval, ale že mají pivovar v Černé hoře a v Jehnicích u Brna. Jehnice byly kousek od Brna a na zácvik to tam nebylo tak náročné. Takže jsem na doporučení pana Štalera nastoupil do Jehnic.

Pobyl jsem tam a jeden rok se učil na sládku v pivovarnickém průmyslu. Výuční list pivovarský a sladařský mi vystavil sládek z Jehnic pan Brož.

Hned pak jsem nastoupil v Praze do Vyšší odborné pivovarské školy. To bylo v roce 1941, už za války, německé okupace a existence Protektorátu Čechy a Morava. Absolvoval jsem první rok. Sotva jsem nastoupil do druhého ročníku, byl jsem ve škole asi dva nebo tři týdny, dostal spolužák z mé lavice obsílku na nucené práce do Německa. To už jsem věděl, která uhodila, právě naše ročníky do Německa na nucené práce posílali. Nemeškal jsem. A protože jsem v Praze nikoho neznal, jel jsem honem zpátky domů a skryl se v papírnách. Rožnovská papírna totiž spadala za války pod válečný průmysl, dělaly se tam lepenky pro zbrojovky. V rožnovské papírně jsem vydržel až do osvobození v květnu roku 1945.

Samozřejmě jsem chtěl dokončit pivovarnickou školu, ale nebylo jasné, jak a kdy bude pokračovat. Takže jsem zatím nastoupil jako zaměstnanec v našem pivovaře. Maminka Hedvika mne zaměstnala jako prokuristu, museli

jsme kvůli tomu jet na úřad až do Jičína.

Pracoval jsem necelého půl roku. Protože jsem triadvacátý ročník, podléhal jsem branému zákonu. Jednoho dne mi přišel povolávací rozkaz nastoupit bez pardonu dvouletou prezenční službu.

Tehdy existovaly pověstné dřevěné vojenské kufry. Nechal jsem si ho udělat u stolaře v Rožnově, ale sotva jsem chytil za držadlo, hned povolilo. Tak jsem kufr popadl pod paži a tak rukoval na vojnu.

Jako branec jsem nastoupil do Frýdku-Místku. Odtamtud jsem na rozkaz ještě týž večer přešel i s kufrem s ulomeným držadlem do Českého Těšína.

Nastoupil jsem do Českého Těšína ve svých polobotkách, oblečení také svoje, vlastně všecko. Prvých šest týdnů jsme chodili ve svém. Až pak jsme dostali vyprané poloplátěné mundúry po Němcích a k tomu lehké boty. Tehdy byla těžká doba, armáda teprve začínala, takže neměla z čeho vojáky oblékat a obouvat.

V Českém Těšíně jsem akorát složil přísahu a odveleli nás do Třince. Tam jsme hlídali tábor dvou set nebo tří set německých zajatců.

Umístění byli v dřevěných barácích. Jako zbraň jsme dostali pušku po Němcích a pět nábojů.

To trvalo do Mikuláše. Pak některé z nás odpočítali, sbalit věci a poslali nás do Olomouce. Ubytovali nás v Hanáckých kasárnách. Přijeli jsme v pátek večer a v sobotu bylo Mikuláše. Nevěděli co s námi. Takže prý pokud chceme, můžeme na neděli domů a v pondělí se hlásit v kasárnách. Kdo by nejel? V pondělí nás po návratu a nahlášení přidělili do služby.

V kasárnách měl sídlo velitelský sbor a já byl přidělený k náčelníkovi sboru, nad ním seděl už jen generál. V kanceláři jsem v hodnosti vojína přijímal a nahlašoval náčelníkovi hosty.

Protože jsem chtěl dokončit pivovarnickou školu požádal jsem o přerušení vojenské služby a bylo mně vyhověno. Čili po absolvování půl roku vojenské služby jsem dostal v únoru vyznamenání, že mohu zase nastoupit na pivovarnickou školu.

Nejprve jsem jel domů a ještě nějaký čas pobyl v kanceláři. Pak jsem odcestoval do Prahy na další studium, dokončit druhý ročník Vyšší pivovarnické školy. Tehdy to byla škola dvouletá, dnes je čtyřletá s maturitou.

Po dokončení studia na pivovarnické škole jsem se pak vrátil domů do Rožnova do pivovaru.

Jenže vojáci na mne nezapomněli, poslali mi obsílku k nástupu a dokončení vojenské prezenční služby.

V té době už jsem byl ženatý, takže jsem požádal, jestli bych nemohl sloužit někde poblíž. Bylo mi vyhověno tím způsobem, že jsem byl z cvičných důvodů přeřazen do Nýrska, to je na konci Šumavy. Musel jsem do Nýrska nastoupit.

Ještě jsme ani nevybalili, poslali nás odtamtud pěšky a nákladákem do Bystřice nad Úhlavou. Tam jsme v zámečku zabraném pro armádu pobýli jen krátkou dobu. Po měsíci si mne vyžádal nějaký major, který shodou okolností jezdil do Rožnova a Nýrsko spadalo do jeho rajonu, abych s ním jezdil osobním autem jako jeho šofér. To bylo pro mne výhodné. Mimo to jsem dělal v kanceláři co bylo třeba. V té době už jsem měl jako svobodník jednu frčku.

Tehdy v únoru byly hrozné sněhy, ale zimu jsme přečkali.

V kanceláři jsem měl příležitost prostudovat

si různé oběžníky. Právě z nich jsem se dozvěděl, že prezenčák ročník 1923, když má jedno dítě, tak slouží osmnáct měsíců a pokud má děti dvě tak jenom dvanáct měsíců. Toho jsem samozřejmě využil. V té době jsem byl už nejen ženatý, ale měl jsem také dvě děti. Mé žádosti bylo vyhověno a právě 28. února 1948 jsem byl z vojenské prezenční služby propuštěný do civilu.

Manželé Vladimír a Jarmila Fassmannovi, jejich dcera Jarmila Kupčíková a její vnuk Bruno.

Jako vyučený pivovarník jsem se vrátil domů do Rožnova pod Radhoštěm k pivovarnictví do rodinného pivovaru.

Jenže rožnovský pivovar byl v té době znárodněný a pivovaru v Rožnově už nebylo.

Pivovar v současnosti.

Richard Sobotka
Rožnovský pivovar
Proměny rožnovského pivovaru od roku 1923
ve vzpomínkách Vladimíra Fassmanna

Vydala Městská knihovna
Rožnov pod Radhoštěm
příspěvková organizace
Bezručova 519
756 61 Rožnov pod Radhoštěm
tel.: 571 654 747
777 808 695

e-mail: knihovna@knir.cz
<http://www.knir.cz>

ISBN: 978-80-87334-27-0

Edice Milé tisky, svazek č. 10

Odpovědná redaktorka Marcela Slížková

Sestavil a graficky upravil Richard Sobotka, foto a reprofoto
autor a archiv rožnovského pivovaru

Logo a kresba Vladimír Bartošek

Rožnov pod Radhoštěm 2016

MĚSTSKÁ KNIHOVNA ROŽNOV POD RAD.

MILÉ TISKY